

૨૭/૫

**અનુદાન વગરની બિનસરકારી માધ્યમિક / ઉચ્ચતર
માધ્યમિક શાળાઓને મંજૂરી આપવાની નીતિ
નક્કી કરવા બાબત**

ગુજરાત સરકાર
શિક્ષણ વિભાગ

ઠરાવ ક્રમાંક : ઉમશ-૧૨૯૩-૬૨૫૨-૬૩-૨૧
સચિવાલય, ગાંધીનગર.
તા.૩૧-૧-૧૯૯૭

વંચાણે લીધા:-

- (૧) શિક્ષણ વિભાગનો તા.૩-૭-૯૩ નો પત્ર ક્રમાંક : ઉમશ-૧૨૯૩-૧૨-૮-૨૧
- (૨) શિક્ષણ વિભાગનો તા.૨૧-૭-૯૩નો પત્ર ક્રમાંક :ઉમશ-૧૨૯૩-૧૩૨૨-૭
- (૩) શિક્ષણ વિભાગનો તા.૨૪-૯-૯૩નો ઠરાવ ક્રમાંક :ઉમશ-૧૧૯૩-૮૮૫-૨
- (૪) શિક્ષણ વિભાગનો તા.૨૩-૬-૯૫ નો પત્ર ક્રમાંક :ઉમશ-૧૨૯૩-૧૩૨૨-૭
- (૫) શિક્ષણ વિભાગનો તા.૨૬-૨-૯૬ નો પત્ર ક્રમાંક :ઉમશ-૧૨૯૩-૧૩૨૨-૭

ઠ રા વ :-

રાજ્યમાં માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ ક્ષેત્રે બિનસરકારી માધ્યમિક / ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓને અનુદાન આપવાની નીતિ ઘણા સમયથી અમલમાં છે. અનુદાનની નીતિ અન્વયે રાજ્ય સરકાર પર ગ્રાન્ટની રકમનો વધતો જતો બોજ ઘટાડવા, અને ૧૯૯૩ માં કાયમી ધોરણે ગ્રાન્ટ ન લેવાની શરતે બિનસરકારી ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓને મંજૂરી આપવાનો નિર્ણય લેવામાં આવેલ હતો. બિનસરકારી માધ્યમિક / ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓને અપાતી ગ્રાન્ટનો નાણાકીય બોજ સરકાર ઉપર ઉત્તરોત્તર વધતો રહેલ છે. આવો નાણાકીય બોજ ઘટે તે હેતુથી સરકારશ્રીએ નવો ગ્રાન્ટ સહીતની શાળાઓની મંજૂરી આપવાની નીતિ ઘણી યુસ્ત બનાવી ફક્ત ૧૦ કિ.મી.ના વિસ્તારમાં કોઈ શાળા ન હોય તેવા વિસ્તારમાં જ તેમજ પછાત વિસ્તારમાં જ ગ્રાન્ટ સહીતની નવી શાળાની મંજૂરી આપવી તેવી નીતિ નક્કી થયેલ છે. બીજા કિસ્સાઓમાં કાયમી ધોરણે ગ્રાન્ટ નહીં લેવાની શરતે / શાળા સંચાલક મંડળો શાળા ચલાવવા માંગતા હોય તેવા ટ્રસ્ટોની અરજીઓ વિચારણામાં લઈને જો ટ્રસ્ટ આર્થિક સધ્ધરતા ધરાવતું હોય અને અન્ય શરતો પરિપૂર્ણ કરતી હોય તેવી પસંદગીની શાળાઓને કાયમી ધોરણે ગ્રાન્ટ નહીં લેવાની શરતે જુન-૧૯૯૩ ના શૈક્ષણિક વર્ષથી નવી શાળાઓની મંજૂરી આપવાની નીતિ સરકારે અમલમાં મુકેલી છે. આમ કાયમી ધોરણે ગ્રાન્ટ નહીં લેવાની શરતે મંજૂર કરાતી નવી બિનસરકારી માધ્યમિક / ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓ માટેની શરતો આ વિભાગના પ્રસ્તાવનામાં અનુક્રમ ૧ થી ૫ ઉપર દર્શાવેલા પત્રો / ઠરાવો અન્વયે કાયમી ધોરણે ગ્રાન્ટ નહીં લેવાની શરતે મંજૂરી મેળવવા માંગતી શાળાઓ માટે કેટલીક જુદી જુદી શરતો નક્કી કરવામાં આવેલી છે તે મુજબ આવી શાળાઓ અનામત કક્ષાના વિદ્યાર્થીઓ તથા કન્યાઓ પાસેથી ફી લઈ શકતી નથી. વધુમાં ગ્રાન્ટ વિનાની શાળાઓને સરકાર તરફથી ગ્રાન્ટ મળતી નહીં હોવાથી તથા અનામત કક્ષાના વિદ્યાર્થીઓ તથા વિદ્યાર્થીનીઓ પાસેથી ફી લઈ શકતી ન હોવાથી આવી બિનસરકારી માધ્યમિક / ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓ, સંચાલક મંડળો તથા કેળવણીકારો તરફથી ગ્રાન્ટ વિનાની બિનસરકારી માધ્યમિક / ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓને અપાતી મંજૂરીની પ્રવર્તમાન શરતો હળવી કરવા ઘણી સ્વુઆતો સરકારશ્રીમાં થયેલી છે જેને ધ્યાને લઈ આ શરતો હળવી કરવાની દરખાસ્ત સરકારશ્રીમાં સક્રિય વિચારણા હેઠળ હતી. આ બાબતે પુખ્ત વિચારણાને અંતે ગ્રાન્ટ વિનાની બિનસરકારી માધ્યમિક / ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓને મંજૂરી આપવા અંગેની શરતો જે પ્રસ્તાવનામાં દર્શાવેલા શિક્ષણ વિભાગના અનુક્રમ ૧ થી ૫ ઉપરના પત્રો / ઠરાવો અન્વયે નક્કી કરવામાં આવેલ હતી તેની સમીક્ષા અને પુર્નવિચારણા કરી જુન-૧૯૯૬ થી ગ્રાન્ટ વિનાની બિનસરકારી માધ્યમિક / ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓને આપવામાં આવેલ મંજૂરીના કિસ્સામાં જુન-૧૯૯૬ થી અમલમાં આવે તે રીતે આથી નીચેની શરતો નક્કી કરવામાં આવે છે.

- (૧) (અ) શાળાએ ધોરણ ૮ ના પ્રથમ વર્ગ માટે રૂ.૨.૦૦ લાખ, ધોરણ ૯ ના પ્રથમ વર્ગ માટે રૂ.૫૦/- હજાર તથા ધોરણ ૧૦ ના પ્રથમ વર્ગ માટે રૂ.૫૦/- હજાર ડિપોઝીટ પેટે જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રી સાથે

સંયુક્ત ખાતામાં જમા કરાવવાના રહેશે. આમાં પ્રથમ અને બીજા વર્ષે સંયુક્ત ખાતામાં જમા થયેલ રકમ ઉપર મળેલ વ્યાજ ધ્યાને લેવાનું રહેશે નહીં.

ધોરણ ૮ કે ધોરણ ૯ ના બીજા વધારાના વર્ગની માંગણી કરવામાં આવે ત્યારે વર્ગદીઠ રૂ.૫૦/- હજાર અગાઉ સંયુક્ત ખાતામાં જમા થયેલ રકમ ઉપરાંત જમા કરાવવાના રહેશે. ધોરણ ૧૦ ના બીજા ક્રમિક વર્ગ વધારા માટે કોઈ ડિપોઝીટ મૂકવાની રહેશે નહીં. ધોરણ ૧૧ અને ધોરણ ૧૨ ના પ્રથમ વર્ગ માટે રૂ. ૨ લાખ ડિપોઝીટ પેટે સંયુક્ત ખાતામાં જમા કરાવવાના રહેશે. ધોરણ ૧૧ કે ધોરણ ૧૨ ના બીજા વધારાના વર્ગની માંગણી કરવામાં આવે ત્યારે વર્ગદીઠ રૂ.૫૦/- હજાર સંયુક્ત ખાતામાં જમા કરાવવાના રહેશે.

(બ) ડિપોઝીટની રકમ શિડ્યુલ બેન્ક અથવા નાની બંધતના પ્રમાણપત્ર કે જેમાં નામબેગ પ્રમાણપત્ર મળતું હોય તેમાં રોકવાની રહેશે.

(ક) ડિપોઝીટ પર મળેલ વ્યાજની રકમ શૈક્ષણિક હેતુ માટે સંસ્થા ઉપાડવા માંગતી હોય તો સંસ્થા પાસેથી તે મતલબની બાંહેધરી એફિડેવિટ સ્વરૂપમાં મેળવીને સંસ્થાને વ્યાજની રકમ ઉપાડવા દેવા સક્ષમ અધિકારી મંજૂરી આપશે.

(૨) શાળામાં એસ.સી., એસ.ટી. અને બક્ષી પંચના વિદ્યાર્થીઓને અનુક્રમે ૭ ટકા, ૧૪ ટકા અને ૧૦ ટકાના ધોરણે પ્રવેશ આપવાનો રહેશે. હાલમાં જે અનામત કક્ષાના વિદ્યાર્થીઓ પાસેથી ફી લેવામાં આવતી નથી તેવા અનામત કક્ષાના વિદ્યાર્થીઓ પાસેથી ગ્રાન્ટ વગરની શાળા ફી લઈ શકશે. સંસ્થાને સરકાર તરફથી ફી પેટે કોઈ ગ્રાન્ટ ચુકવવામાં આવશે નહીં.

(૩) હાલમાં કન્યા કેળવણી મફત છે પરંતુ ગ્રાન્ટ વિનાની શાળાઓ માટે ફી એ જ આવકનો મુખ્ય સ્ત્રોત હોય, ગ્રાન્ટ વિનાની બિનસરકારી માધ્યમિક / ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓ કન્યાઓ (વિદ્યાર્થીનીઓ) પાસેથી ફી લઈ શકશે. કન્યાઓની ફી પેટે સરકાર તરફથી સંસ્થાને કોઈ ગ્રાન્ટ ચુકવવામાં આવશે નહીં.

(૪) કાયમી ધોરણે ગ્રાન્ટ નહીં લેવાની શરતે જે શાળાઓને મંજૂરી અપાયેલ છે તેવી શાળાઓએ વિદ્યાર્થીઓ પાસેથી કેટલી ફી લેવાની રહેશે તેનું ધોરણ સરકારથી વખતોવખત નક્કી કરે તે પ્રમાણેનું રહેશે. હાલ આ ધોરણો પેરા-૫ માં દર્શાવ્યા પ્રમાણેના નક્કી કરવામાં આવે છે.

(૫) કાયમી ધોરણે સરકારી અનુદાન સહાય વગર મંજૂર કરાતી બિનસરકારી માધ્યમિક / ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓમાં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓ માટે ટ્યુશન ફી, સગ્ર ફી તથા પ્રવેશફીનું ધોરણ નીચે મુજબનું રહેશે.

ક્રમાંક	ધોરણ	ટ્યુશન ફી (પ્રતિમહિના)	સગ્ર ફી પ્રતિ વર્ષ (વર્ષમાં બે સગ્રના ધોરણે)	પ્રવેશ ફી ધોરણ ૮ માં કે જે તે ધોરણમાં પ્રથમ વખત દાખલ થતી વેળાએ એક જ વાર લેવાની હશે
૧	૮	રૂ.૧૨૫/-	રૂ.૨૫૦/-	રૂ.૧૦૦/-
૨	૯	રૂ.૧૪૦/-	રૂ.૨૫૦/-	રૂ.૧૦૦/-
૩	૧૦	રૂ.૧૬૦/-	રૂ.૨૫૦/-	રૂ.૧૦૦/-
૪	૧૧	રૂ.૧૭૫/-	રૂ.૨૫૦/-	રૂ.૧૦૦/-
૫	૧૨	રૂ.૨૦૦/-	રૂ.૨૫૦/-	રૂ.૧૦૦/-

ઉપરોક્ત ફીના ધોરણો અંગે સ્પષ્ટતા કરવામાં આવે છે કે, ફીના ઉપરોક્ત ધોરણો ગુરૂત્તમ છે અને દરેક શાળા વિદ્યાર્થીઓને કઈ સગવડ આપે છે તે લક્ષમાં લઈ જે તે શાળાએ લેવા પાત્ર ફીની રકમ નક્કી કરવામાં આવશે. આવી મંજૂરી જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રી આપશે, અને લેવાપાત્ર ફી નક્કી કરતી વખતે શાળા તરફથી વિદ્યાર્થીઓને અપાતી શિક્ષણની ગુણવત્તા, શાળામાં નિર્મિત શૈક્ષણિક સ્ટાફની ગુણવત્તા, શાળાના મકાનની વ્યવસ્થા તેમજ શૈક્ષણિક તથા ઉચ્ચતર પ્રવૃત્તિઓ માટે વિદ્યાર્થીઓને અપાતી સગવડ વગેરે લક્ષમાં લઈ ફી નક્કી કરવાની રહેશે. આમ શાળાને ફીની જે આવક થાય તેમાંથી ૮૦ ટકા રકમ શૈક્ષણિક અને બિનશૈક્ષણિક સ્ટાફના પગાર ભથ્થા માટે વાપરવાની રહેશે અને ૨૦ ટકા રકમ શાળાના અન્ય માન્ય ખર્ચ માટે કરવાનો રહેશે. આવી શાળાઓમાં દાખલ થતી તેમજ અભ્યાસ કરતી વિદ્યાર્થીનીઓ તથા અનામત વર્ગના વિદ્યાર્થીઓ પાસેથી સરકારની નીતિ પ્રમાણે શાળા ફી લઈ શકશે. ટૂંકમાં કોઈ પણ પ્રકારનું અનુદાન સહાય સરકાર

૧૫/૫

તરફથી શાળાને કે વિદ્યાર્થીઓને આપવામાં આવશે નહીં. ફીનું ઉકત ધોરણ સરકારની કોઇ પણ ખતની ગ્રાન્ટ કે સહાય નહીં લેવાની શરતે મંજૂર કરાતી / ચાલતી બિનસરકારી માધ્યમિક / ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓને જ લાગુ પડે છે.

- (દ) ગ્રાન્ટ નહીં લેવાની શરતે મંજૂર કરેલ શાળાનાં વર્ગ બંધ થાય કે શાળા બંધ થાય તો તેવી શાળાના શિક્ષકોની સરકારશ્રી દ્વારા ફાજલ શિક્ષકોને અપાતા રક્ષણનો લાભ મળી શકશે નહીં.
- (બ) શૈક્ષણિક તેમજ બિનશૈક્ષણિક કર્મચારીઓના પગાર સરકારે વખતોવખત નક્કી કરેલા પગાર ધોરણ પ્રમાણે જ ચુકવવાના રહેશે. સરકારે નિક્ષત કરેલ પગાર ધોરણ કરતાં કોઇ શાળા વધુ પગાર આપવા માંગતી હોય તો તે આપી શકશે.
- (ત) સરકારે નક્કી કર્યા મુજબનો અભ્યાસક્રમ શાળાએ ચલાવવાનો રહેશે. કોઇ શાળા નિચત અભ્યાસક્રમ ઉપરાંત વધારાનું શિક્ષણ આપવા માંગતી હોય તો તે આપી શકશે.
- (ત) કાયમી ધોરણે ગ્રાન્ટ નહીં લેવાની શરતે મંજૂર કરાયેલી શાળાઓના શિક્ષકોના તેમજ અન્ય કર્મચારીઓના પેન્શનની જવાબદારી શાળાઓએ ઉઠાવવાની રહેશે. આવી શાળાના કર્મચારીઓની કોઇ પણ પ્રકારની નાણાક્રિય જવાબદારી સરકાર પર રહેશે નહીં.
- (૧૦) ગ્રાન્ટ નહીં લેતી બિનસરકારી માધ્યમિક / ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાના વર્ગો બંધ થાય અને તેના કોઇ કર્મચારીને છુટા કરવા પડે તો તેની જવાબદારી સંચાલક મંડળની રહેશે અને ગુજરાત માધ્યમિક શિક્ષણ વિનિયમોની વખતોવખત અમલમાં હોય તેવી વળતરની જોગવાઈઓ મુજબનું વળતર ચુકવવાનું રહેશે.
- (૧૧) આવી બિનસરકારી માધ્યમિક / ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓએ કર્મચારીઓની ભરતી માટે ના-વાંધા પ્રમાણપત્ર કે બહાલી મેળવવાની રહેશે નહીં. ગ્રાન્ટ ન લેતી માધ્યમિક શાળાઓ નિયમોનુસાર નક્કી કરેલ વર્ગદીઠ શિક્ષકના પ્રમાણ કરતાં ઓછી સંખ્યામાં શિક્ષકો રાખી શકશે નહીં.
- (૧૨) ગ્રાન્ટ નહીં લેવાની શરતે જે શાળાઓને મંજૂરી આપવામાં આવી હોય તેવી સંસ્થાઓ પસંદથી પોતે કાયમી ધોરણે ગ્રાન્ટ નહીં લેવા માંગતી હોય તે અંગેની નક્કી કર્યા મુજબની નોટરી સમક્ષ કરાવેલી એફિડેવિટ માધ્યમિક શાળાઓ માટે ગુજરાત માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ સમક્ષ અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓ માટે ઉચ્ચ શિક્ષણ કમિશ્નરશ્રી, ૧૦ વ્તા ૨ ખાસ ઘટક સમક્ષ રજુ કરવાની રહેશે અને આવી એફિડેવિટ રજુ થયા બાદ જ સંસ્થાને મંજૂરીનો આદેશ આપવામાં આવશે. સક્ષમ અધિકારીએ એફિડેવિટમાં નક્કી કરાયેલ અને જરૂરી બધી જ શરતો આવરી લેવાય તે જોવાનું રહેશે.

૨/- ઉપર પ્રમાણેની નક્કી કરવામાં આવેલી શરતોની નીતિ અન્વયે ફક્ત કાયમી ધોરણે ગ્રાન્ટ (અનુદાન) ન લેવાની શરતે મંજૂર કરવાની બિનસરકારી માધ્યમિક / ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓને જ લાગુ પડશે અને સને ૧૯૯૬ ના શૈક્ષણિક વર્ષથી તેનો અમલ કરવાનો રહેશે.

ગુજરાતના રાજ્યપાલશ્રીના હુકમથી અને તેમના નામે,
સહી/-
(અચ.વી.પટેલ)
નાયબ સચિવ
શિક્ષણ વિભાગ

પ્રતિ,
માન. મુખ્યમંત્રીશ્રીના સચિવશ્રી, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
માન. રાજ્ય કક્ષાના મંત્રીશ્રી શિક્ષણ, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
ઉચ્ચ શિક્ષણ કમિશ્નરશ્રી, ગુજરાત રાજ્ય, ગાંધીનગર
સંયુક્ત શિક્ષણ નિયામકશ્રી, ૧૦ વ્તા ૨ ખાસ ઘટક, ગુજરાત માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડનું મકાન, ગાંધીનગર.
સંયુક્ત શિક્ષણ નિયામકશ્રી (વ્યવસાયવર્ગી) ૧૦ વ્તા ૨ ખાસ ઘટક, પાટનગર ચોખના ભવન, અમદાવાદ.
શર્વે જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રીઓ
મહાલેખાધિકારીશ્રી નં.૧, ગુજરાત, અમદાવાદ / ગાંધીનગર
મહાલેખાધિકારીશ્રી નં.૨, ગુજરાત, રાજકોટ
પગાર અને હિસાબી અધિકારીશ્રી, અમદાવાદ / ગાંધીનગર
સ્થાનિક હિસાબી અધિકારીશ્રી, અમદાવાદ / ગાંધીનગર
સરકારી તિજોરી અધિકારીશ્રી, અમદાવાદ
શિક્ષણ વિભાગની સર્વે શાખાઓ
સિલેક્ટ ફાઇલ, ગ.૧ શાખા / મદદનીશ સીલેક્ટ ફાઇલ